

Vanglast vabanenute retsidiivsus

Eestis ja Soomes

Andri Ahven

Sisukord

1. Sissejuhatus
 2. Metoodika
 3. Vanglast vabanenute koosseis
 4. Retsidiivsusnäitajate võrdlus
 5. Retsidiivsusnäitajate rahvusvahelist võrreldavust mõjutavad tegurid
 6. Kokkuvõte
- Lisa

Eesmärk

Võrrelda aastatel 2011–2014 vanglast vabanenute retsidiivsusust Eestis ja Soomes kahe aasta jooksul pärast vabanemist. Retsidiivsuse indikaatoriks on uus süüdimõistetav kohtuotsus.

Järeldused

1. Retsidiivsuse üldine tase on Eestis ja Soomes lähedane. Kahe aasta jooksul mõisteti uue kohtuotsusega süüdi veidi enam kui kolmandik vanglast vabanenutest. Samast tuleb rõhutada, et riikide näitajad pole omavahel täpselt võrreldavad ning ei luba teha kindlaid järeldusi retsidiivsuse taseme erinevuste kohta.
2. Arvestades varasema kuriteo liiki on mõlemas riigis suurima retsidiivsusega varavastase kuriteo eest karistatud, kõige madalam on aga raske isikuvastase kuriteo (tapmine, mõrv, seksuaalkuritegu) eest karistatute retsidiivsus..
3. Vanglast vabanenuid iseloomustavate tunnuste järgi on Eesti ja Soome üldjoontes sarnased: meeste retsidiivsus on kõrgem kui naistel; retsidiivsus on kõige kõrgem noorte täisealiste seas (vanuses 18–29 aastat) ning väheneb vanuse suurenemisega; retsidiivsus on seda kõrgem, mida rohkem kordi on isik varem vanglas viibinud.
4. Retsidiivsusnäitajate rahvusvahelist võrreldavust raskendab hulk asjaolusid, mille toime võib eri riikides olla erinev ning mis seetõttu ei luba arvnäitajaid üksüheselt võrrelda (nt süütegude määratlemine seaduses, süütegudest politseile teatamise määr, menetlus- ja karistuspraktika, vanglate tegevus, vanglast vabastamise ja kriminaalhoolduse tingimused).

Kriminaalpoliitika analüüs

Nr 1/2019

www.kriminaalpoliitika.ee

www.just.ee

JUSTIITSMINISTEERIUM

1. Sissejuhatus

Retsidiivsusuuringutes on kõige enam tähelepanu pälvinud vanglast vabanenud isikute retsidiivsus pärast vabanemist, mis võiks anda viiteid vangistuse mõju kohta uute kuritegude ärahoidmisel. Vangistust kui kõige kallimat karistusliiki kohaldatakse eeskätt kõrge retsidiivsusega isikute suhtes, kelle puhul ka mõõdukas retsidiivsuse vähenemine annaks arvestatavat efekti kuritegevuse piiramisel tervikuna.

Rahvusvahelised võrdlused võivad aidata paremini mõista karistuspraktika jt tegurite mõju retsidiivsusele, kuid praktikas pole need lubanud ses osas kindlaid järeldusi teha. Eeskätt on see tingitud kuritegude menetlus- ja karistuspraktika märkimisväärtetest erinevustest riikide vahel, mille tõttu on isegi definitsioonilt sarnased näitajad osutunud raskesti võrreldavaks. Eesti ja Soome võrdlusuuringuid pole varem tehtud ning varasemad eraldi uuringute andmed pole real põhjustel võrreldavad.

Eesti justiitsministeeriumi ning Soome vanglate ameti koostöös viidi läbi analüüs aastatel 2011–2014 vanglast vabanenute retsidiivsusest uue kohtuotsuse järgi, kasutades võimaluste piires ühtlustatud andmeid. Võrdlustele seab lisaks seadustest ja menetluspraktikast tulenevatele paratamatutele erinevustele siiski omad piirid andmestiku kättesaadavus ning mõneti erinev detailsus Eestis ja Soomes.¹ Soome andmestiku valmistas ette ja viis läbi analüüsi vanglate ameti vanemteadur Sasu Tyni.

2. Metoodika

Retsidiivsusnäitajate võrreldavuse eelduseks on sarnane vaatlusaluste süüteo liikide koosseis. Eestis jagunevad süüteod väärtegadeks ja kuritegudeks ning viimaste eest karistab vaid kohus. Soomes niisugust vahet ei tehta ning ka mõnede Eesti mõistes väärtegade puhul lahendatakse seal suur osa juhtumest kohtus (eeskätt puudutab see liiklusrikkumisi).

Retsidiivsuse indikaatoriks on esimene kriminaalmenetluses jõustunud süüdimõistev kohtuotsus (edaspidi: „uus kohtuotsus“) pärast vanglast vabanemist – see näitaja on riikide vahel kõige paremini võrreldav. Erinevalt mõnest varasemast uuringust arvestatakse otsuse tegemise kuupäeva (mitte otsuse jõustumise kuupäeva). Eestis võib kohtuotsus puudutada ka enne vanglast vabanemist toime pandud kuritegusid, kuid neid juhtumeid on vähe ning võrdlust Soomega see praktiliselt ei mõjuta. Soome puhul võetakse arvesse vaid need kohtuotsused, mis puudutavad vanglast vabanemise järel toime pandud kuritegusid.

Süüteoliikide koosseisu ühtlustamiseks tuli Soomes uute kohtuotsuste hulgast välja jätta süüteod, millele vastavad teod määratletakse Eestis enamasti väärteona ja seega valdavalt lahendatakse kohtuväliselt: pisivargused (*näpistys*), joobes juhtimine², narkootikumide tarvitamine või väikese koguse enda tarbeks valdamine (*huumausaineden käyttörikos*). See polnud olemasoleva andmestiku põhjal täpselt võimalik, kuna polnud teada uue süüteo liik; seetõttu vähendati kõikide uute kohtuotsuste põhjal leitud retsidiivsusnäitajaid selle võrra, mis oli niisugust liiki süütegude eest 2017. aastal karistatud isikute osakaal kõigist süüdimõistetutest (31%). Eestis osaliselt väärteona kvalifitseeritavatest süütegudest võeti Soomes tervikuna arvesse „raske joobes juhtimine“³ ning juhtimisõigusega sõitmine⁴, kuna nende täpsem jaotamine juhtumite raskuse järgi Eestiga sarnaselt polnud võimalik.

¹ Eesti puhul polnud piisavalt täpseid andmeid uue süüteo eest mõistetud karistuse kohta, mis ei lubanud Soomega võrrelda uue reaalse vangistusega karistatud isikute osakaalu; Soome puhul aga puudusid andmed uue süüteo liigi kohta.

² Alkoholisaldus sõidukijuhi veres 0,50–1,19 mg/g või hingeõhus 0,22–0,52 mg/l (*rattijuopumus*).

³ Alkoholisaldus sõidukijuhi veres vähemalt 1,20 mg/g või hingeõhus 0,53 mg/l (*törkeä rattijuopumus*). Eestis on niisuguste rikkumiste vasteks olenevalt joobe raskusest LS § 224 lg 2 või KarS § 424.

⁴ Eestis on kuritegu sõiduki süstemaatiline juhtimine juhtimisõigusega isiku poolt (KarS § 423¹). Joobes juhtimine on kuritegu, kui alkoholisaldus sõidukijuhi veres on vähemalt 1,50 mg/g või hingeõhus 0,75 mg/l (KarS § 424).

Kirjeldatud põhjustel pole arvesse võetud süütegude koosseis Eesti ja Soome puhul täpselt sama ning leitud retsidiivsuse näitajad on Soome osas ligikaudsed. Eeskätt võib see mõjutada võrdlust varasema kuriteo liigi järgi, kuna arvestusest välja jäetud uute süütegude osakaal kõigist süütegudest võib eri gruppide puhul olla erinev. Lisaks tuleb arvestada muid võrdlust raskendavaid asjaolusid, mille mõju ei saa ainuüksi süüteoliikide koosseisu ühtlustamisega kõrvaldada (vt lähemalt viimases osas). Näiteks võidakse Soomes uue süüteona arvesse võtta juhtumeid, mis Eestis määratletakse väärteona ja seega arvesse ei võeta; erinevusi on menetluspraktikas (millised juhtumid ja kui suur osa saab lõpliku menetlusotsuse kohtueelses menetluses ning sellest tulenevalt arvesse ei võeta), jne.

3. Vanglast vabanenute koosseis

Vaatluse all olnud vanglast vabanenute soolises ja vanuselises koosseisus Eesti ja Soome vahel suuri erinevusi pole. Vabanenute koosseisu kajastab lisas olev tabel 1.

Kuriteoliikide järgi isikute grupeerimisel arvestati võimalusel kuritegu, mille eest oli mõistetud kõige raskem karistus. Eesti puhul võeti selle kohta andmete puudumisel arvesse seaduses raskeima võimaliku karistusega paragrahv; Soome andmestik on ses osas teadaolevalt olnud terviklik. Suurim erinevus ilmnes narkokuriteo eest karistatute puhul, kelle osakaal vabanenutest moodustas Eestis 13%, Soomes vaid 1%. Eestis oli suurem ka varavastase kuriteo eest karistatute osakaal (38% vs. 23%). Eestis oli märksa väiksem kui Soomes liikluskuriteo eest (11% vs. 30%) ja „muu vägivallakuriteo“⁵ eest (12% vs. 21%) karistatute osakaal. Võimalik, et kirjeldatud vahed kajastavad mingil määral arvestusmeetodika erinevusi.

Selged erinevused ilmnevad vanglas viibimise kestuses. Eestis oli suurem pikema viimase karistusajaga isikute osakaal; samuti oli märksa suurem nende osakaal, kes olid vanglas viibinud kokku viis või enam aastat. Nt oli viimase vangistuse kestus alla ühe aasta Eestis 51% ning enam kui kolm aastat 20% vabanenutel; Soomes vastavalt 75% ja 5% vabanenutel. Samasuunalised, ehkki väiksemad olid erinevused vanglas viibimise kogukestuses. Esmakordselt vanglas viibinute osakaal oli sarnane (31–32%), kuid vähemalt kuus korda vanglas viibinud vabanenuid oli Soomes märksa rohkem kui Eestis (30% vs. 12%). Siingi ei tarvitse andmed tegelikult olla päris täpselt võrreldavad.

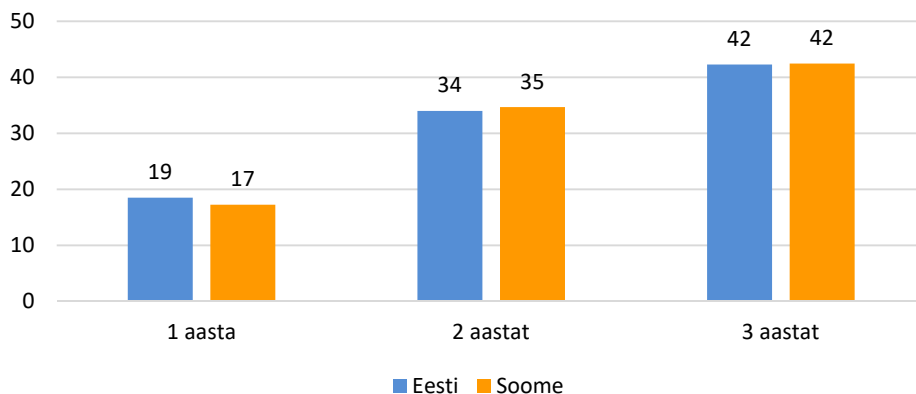
4. Retsidiivsuse näitajate võrdlus

Järgnevalt tuuakse võrdlusandmed vanglast vabanenute retsidiivsusest. Arvestatakse vaid Eesti ja Soome puhul sarnaseid uusi süütegusid; seetõttu ei kajasta näitajad kogu retsidiivsust ning pole võrreldavad varem avaldatud näitajatega. Kohtuotsuste puhul näidatakse andmed varasema kuriteo liigi järgi kahe aasta jooksul pärast vabanemist, kuna ühe aasta näitajaid võib rohkem mõjutada kohtumenetlus pikkus.

Tuleb rõhutada, et Eesti ja Soome näitajad pole omavahel täpselt võrreldavad ning ei luba teha kindlaid järeldusi retsidiivsuse taseme erinevuste kohta.

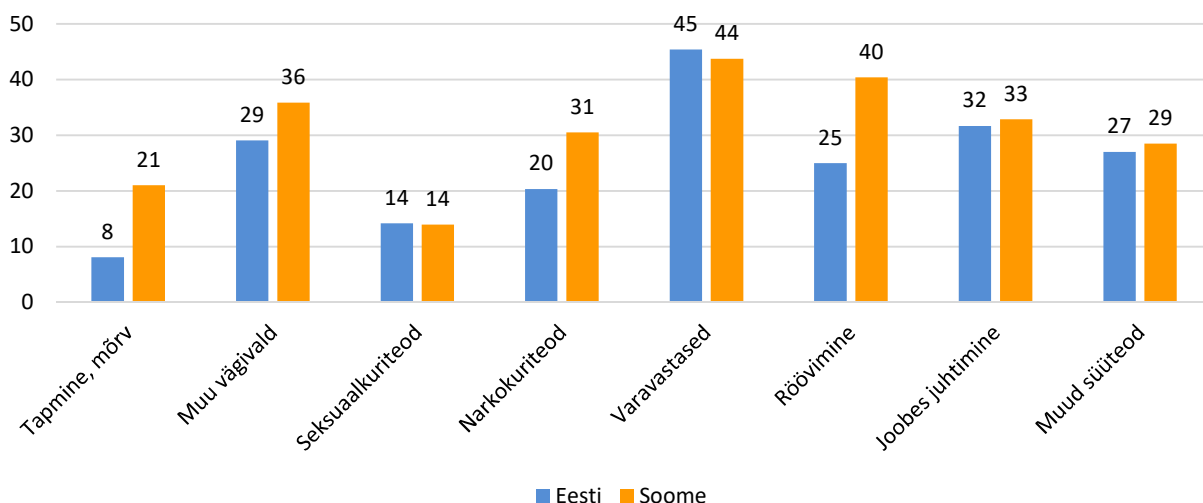
Joonis 1 näitab, et retsidiivsuse üldine tase on Eestis ja Soomes lähedane. Kahe aasta jooksul mõisteti uue kohtuotsusega süüdi veidi enam kui kolmandik vanglast vabanenutest.

⁵ Eestis hõlmab raskete tervisekahjustuste tekitamist, kehalist väärkohtlemist, piinamist ja avaliku korra rasket rikkumist (KarS-i §-d 118, 121, 122 ja 263). Tapmised-mõrvad ning röövimised näidatakse sellest eraldi.

Joonis 1. Retsidiivsus uue kohtuotsuse järgi ühe kuni kolme aasta jooksul pärast vanglast vabanemist (%)

Jooniselt 2 ilmneb, et arvestades varasema kuriteo liiki on mõlemas riigis suurima retsidiivsusega varavastase kuriteo eest karistatud, kõige madalam on aga raske isikuvastase kuriteo (tapmine, mõrv, seksuaalkuritegu) eest karistatute retsidiivsus.

Joonis 2. Retsidiivsus uue kohtuotsuse järgi kahe aasta jooksul pärast vanglast vabanemist, arvestades kuriteo liiki, mille eest isik karistust kandis (%)⁶

Vanglast vabanenuid iseloomustavate tunnuste (sugu, vanus, vanglas viibimise kordade arv) järgi on Eesti ja Soome puhul trendid üldjoontes sarnased ning on samasuunalised ka varasemate uuringutega:

- meeste retsidiivsus on kõrgem kui naistel;
- retsidiivsus on kõige kõrgem noorte täisealiste seas (vanuses 18–29 aastat) ning väheneb vanuse suurenemisega;
- retsidiivsus on seda kõrgem, mida rohkem kordi on isik varem vanglas viibinud.

⁶ Eestis on hõlmatud järgmised KarS-i §-d, lähtudes Soome vastavast jaotusest: tapmine, mõrv – §-d 113–115; muu vägivald – §-d 118, 121, 122, 263; seksuaalkuriteod – 133, 133³, 133³, 141–146, 175–179; narkokuriteod – 183–190; varavastased – §-d 199, 201–203, 206–213, 215, 266, 333–334, 344–345, 347, 394; röövimine (k.a väljapressimine) – 200, 214; joobes juhtimine – 424; muud süüteod – ülejäänud kuriteod. Kõik kuriteoliigid hõlmavad katseid.

Analüüsi käigus koguti ka andmeid vanglast vabanenute uuesti vangi sattumisest, kuid Eesti ja Soome andmed pole praegusel kujul omavahel võrreldavad, kuna Soome andmed puudutavad vaid uusi süütegusid käsitlevaid kohtuotsuseid (need ei hõlma nt trahvide täitmisele pööramist).

- Eestis sattus aastatel 2011–2014 vabanenutest mistahes põhjusel uuesti vanglasse ühe aasta jooksul 22%, kahe aasta jooksul 33% ja kolme aasta jooksul 40%.
- Soomes 2013. ja 2014. aastal vanglast vabanenutest sai kolme aasta jooksul uuesti reaalse vanglakaristuse 40%.

5. Retsidiivsuse näitajate rahvusvahelist võrreldavust mõjutavad tegurid

Süütegude määratlemine seaduses. Enamik süüteoliike on eri riikides sedavõrd erinevalt defineeritud, et ametlikke andmeid omavahel otse võrrelda ei saa. Võrdluses Soomega võeti vaatluse alla vaid definitsioonilt suhteliselt sarnased süüteod, kuid vaatluse alt jäid välja või paigutati ebamäärase kategooria „Muud kuriteod“ alla arvestatav osa süütegusid (sh ametialased kuriteod, õigusemõistmisevastased kuriteod, valdav osa majanduskuritegudest, üldohtlikud kuriteod).

Kuriteod ja muud rikkumised. Retsidiivsuse puhul pakuvad eeskätt huvi kuriteod ning kergemad rikkumised (kui neid eristatakse) jäävad sageli vaatluse alt välja. Sel puhul võib näitajaid oluliselt mõjutada, millise raskusega juhtumid vaatluse alla satuvad (nt Eesti-Soome võrdluses on oluline, kas arvestatakse ka „kergemas“ joones sõidukijuhtimise süütegusid ja pisivargusi).

Süütegudest teatamine. Rahvusvahelised ajakohased võrdlusandmed kuritegudest teatamise kohta puuduvad. Viimased sama meetodikaga läbi ohvriuringute andmed pärinevad aastatest 2004–2008, mille järgi oli Eestis erinevat liiki vargustest teatamine 10–20% madalam kui Soomes. Eesti hilisemate nn väikeste ohvriuringute andmetel pole kuritegudest teatamise määras selgeid muutusi toimunud, kuid ei saa kindlalt öelda, kuivõrd kuritegudest teatamise määr praegu Soomest erineb.

Süütegude registreerimise praktika. Mõjutab otseselt vabanemise järel toime pandud „uute süütegude“ arvesse võtmist ning sedakaudu retsidiivsuse näitajaid: madalama registreerimiskünnisega võib eeldada kõrgemaid retsidiivsuse näitajaid. Nt registreeritakse Soomes suhteliselt rohkem olemuselt sarnaseid süütegusid kui Eestis (vt lisas tabel 2), mis viitab pigem erinevustele menetluspraktikas kui tegelikele erinevustele kuritegevuse tasemes. Eeskätt võib see mõjutada kergemate süütegude registreerimist, mille puhul on sageli esil küsimus menetluse alustamisest või alustamata jätmisest; samas on just nende arv suur ning erinevused registreerimisel võivad statistikas ning ühtlasi „uute süütegude“ arvesse võtmisel märgatavat mõju avaldada.

Menetluspraktika lahendatud süütegudes. Võib retsidiivsuse näitajaid oluliselt mõjutada, kui „uue süüteo“ arvesse võtmine oleneb sellest, milline institutsioon juhtumist lõpliku lahendi teeb. Nt on Soomes senistes retsidiivsuse uuringutes ning ka käesolevas analüüsis arvesse võetud vaid kohtus süüdimõistva lahendi saanud süüteod, arvestamata politsei või prokuratuuri poolt karistuse või muu lõpliku menetlusotsuse saanud süütegusid.

Karistuste liigid. Eelmisega sarnaselt võib retsidiivsuse näitajaid oluliselt mõjutada, milline on karistuspraktika erinevat liiki süütegude korral ning milline institutsioon (enamasti) lõpliku lahendi teeb. Kergema sanktsiooni määrab tavaliselt kohtuväline menetleja ning neid ei tarvitseta arvesse võtta (nt fikseeritud trahvimääraga süüteod Soomes, väärteod Eestis).

Vangistuse mõistmine. Vanglast vabanenute retsidiivsusnäitajad olenevad mh sellest, milline on vangistuse kohaldamise ulatus (nt osakaal karistustest), vangistuse kestus; milliste süütegude eest vangi mõistetakse, kuivõrd arvestatakse varasemaid karistusi jne. Näiteks kajastavad Põhjamaade andmed⁷ riikide karistuspraktika olulisi erinevusi (Norras mõistetakse vangi suhteliselt suur osa karistatutest; sh joobes juhtimise eest karistatud isikud, kelle retsidiivsus on suhteliselt madal); sellest tulenevalt on erinev ka vangide koosseis süüteoliikide järgi ning nende retsidiivsus: suhteliselt suur (madala retsidiivsussega) vangide osakaal karistatute seas omakorda madaldab vanglast vabanenud vangide retsidiivsusnäitajaid⁸.

Tabel 1. Andmeid vangide ja kriminaalhooldusaluste kohta 2017. aastal (Põhjamaade andmed keskmiselt aastas 100 000 el kohta; Eesti andmed aasta lõpu seisuga)

	Vange kokku, sh süüdimõistetud	Süüdimõistetuid vanglas	Kriminaalhooldusaluseid	Retsidiivsus 2 aasta jooksul (%)*
Eesti	206	162	327	34
Soome	51	39	58	35
Rootsi	56	40	98	34
Norra	73	52	45	20
Taani	63	39	147	34

* 2014. aastal vanglast vabanenutest mõisteti kohtus süüdi kahe aasta jooksul. Andmed ei tarvitse olla omavahel võrreldavad.

Vanglate tegevus. Retsidiivsust uuritakse sageli eesmärgiga hinnata vanglate töö tulemuslikkust selle vähendamisel, kuid üldjuhul puuduvad vanglate tööst riikidevahelist võrdlust lubavad andmed (nt sotsiaalprogrammide, sõltuvusravi jm rehabiliteerivate meetmete kohaldamisest), mida saaks retsidiivsusse analüüsil arvestada. Seetõttu ei tarvitse isegi tehniliselt võrreldavate retsidiivsusnäitajate võrdlemine anda piisavat teavet sellest, milline on olnud vangistuse tegelik efektiivsus.

Vanglast vabastamise tingimused, kriminaalhooldus. Vanglast ennetähtaegse vabastamise kohaldamise ulatus ning selle tingimused võivad määrata, kuivõrd vabanenu edasine käitumine on kontrolli all ning vastavalt mõjutada ka tema retsidiivsus. Nt kas kohaldatakse elektroonilist valvet, käitumiskontrolli jne. Varasema Eesti uuringu andmetel oli elektroonilise valve all olnute retsidiivsus suhteliselt madal, kuid selle lõppemisel tõusis suhteliselt kiiresti muul viisil vabanenutega lähedasele tasemele.

⁷ Ragnar Kristoffersen (ed.). Correctional Statistics of Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden 2013–2017. University College of Norwegian Correctional Service. Lillestrøm, 2019. https://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-tilastollinenvuosikirja/JN60MKaat/Nordic_Statistics_2013_2017_final.pdf

⁸ Teiste riikide kohta vt näiteid „Retsidiivsus Eestis 2017“ (lk 41). <https://www.kriminaalpoliitika.ee/et/retsidiivsus-eestis-2017>

6. Kokkuvõte

Eesti ja Soome näitajate väärtused on pärast andmestiku koosseisu ja arvutusmetoodika ühtlustamist üsna lähedased, kuid nad pole siiski täpselt sama tähendusega ning tegu on osaliselt ligikaudsete andmetega. Olemasolev andmestik lubab retsidiivsuse taseme järgi võrrelda eeskätt erinevate gruppide järjestust, mille puhul Eestis ja Soome olukord on üsna sarnane.

Täpsemateks võrdlusteks oleks mh vaja arvesse võtta uue süüteo liik, kuna sellest oleneb edasine menetluskäik ja viimasest omakorda see, kas süütegu retsidiivsuse näitajas arvesse võetakse (eeskätt puudutab see Soomet). Kahjuks polnud Soome vastavate andmete puudumise tõttu võimalik võrrelda retsidiivsust sama liiki süütegude toimepanemisel.

Varasema süüteo liiki arvestades on vaatlusperioodist olenemata suurima retsidiivsusega varavastase süüteo⁹ eest karistatud. Mõlemas riigis on suhteliselt madal tapmise või mõrva ning seksuaalkuriteo eest karistatute retsidiivsus. Retsidiivsusest on Eestis teisel kohal (kriminaalses) joores juhtimise eest karistatud, Soomes röövimise eest karistatud; kolmandal kohal on kummaski riigis „muu vägivallakuriteo“ eest karistatud. Eestis on madalaim tapmise või mõrva eest karistatute retsidiivsus, Soomes seksuaalkuriteo eest karistatute retsidiivsus.

Retsidiivsuse näitajad ainuüksi vanglast vabanenute kohta ei tarvitse anda piisavalt teavet kriminaalpoliitika mõju kohta. Näiteks võib vangistuse asemel muude mõjutusvahendite laienev kasutamine kaasa tuua vanglast vabanenute retsidiivsuse näitajate kasvu, kuna vanglas võib tõusta suure retsidiivsusega isikute osakaal – ehkki vangide üldarv väheneb ning ühiskonnas tervikuna võib retsidiivsus hoopis väheneda. Analoogiat võib leida Norra ja teiste Põhjamaade võrdlusest: Norras kasutatakse vangistust karistamisel suhteliselt enam kui mujal, samal ajal on vanglast vabanenute retsidiivsus Norras teistest riikidest märksa madalam; pole aga võimalik öelda, milline oleks retsidiivsus eri riikides sarnase karistuspraktika korral.

Eesti suhtarvud on Põhjamaadega võrreldes kõrged nii vangide arvu kui ka kriminaalhooldusaluste arvu osas, ehkki miski ei viita sellele, et kuritegevuse tasemes oleks praegu nii suuri erinevusi. Eeldades vangide ja kriminaalhooldusaluste arvu jätkuvat vähenemist on huvipakkuv jälgida, kuidas muutuvad erineval viisil karistatud isikute retsidiivsuse näitajad. Tuleks hoiduda vaid vanglast vabanenute retsidiivsuse näitajate põhjal ulatuslike järelduste tegemisest ning vaadata retsidiivsust laiemalt, hõlmates ka kohtuvälise lahenduse saanud isikuid.

⁹ Mõistete tähendust Eestis vt eespool allmärkuses 2.

Tabel 1. Vanglast vabanenuid iseloomustavad tunnused

Andmestik hõlmab vaatlusse võetud isikukoodiga isikuid, kes vabanesid vanglast aastatel 2011–2014.

		Arv		%	
		Eesti	Soome	Eesti	Soome
KOKKU vabanenuid		6956	14438	100	100
Sugu	Mehed	6503	13348	93	92
	Naised	453	1090	7	8
Kodakondsus	Sama riigi kodanik	4475	13507	64	94
	Muu kodakondsus	2481	931	36	6
Peamine kuritegu	Tapmine, mõrv	260	646	4	4
	Muu vägivald ¹⁰	860	2978	12	21
	Seksuaalkuriteod	127	400	2	3
	Narkokuriteod	929	183	13	1
	Varavastased	2648	3301	38	23
	Röövimine	516	758	7	5
	Joobes juhtimine	761	4300	11	30
	Muud süüteod	855	1872	12	13
Vanus vabanemisel	15–17	67	12	1	0
	18–20	312	348	4	2
	21–29	2411	4149	35	29
	30–39	2346	4677	34	32
	40–49	1168	3128	17	22
	50–59	515	1575	7	11
	60 või enam	137	549	2	4
Vanglas viibimise kestus	< 3 kuud	886	6416	13	44
	3 < 6 kuud	1040	2235	15	15
	6 < 12 kuud	1650	2246	24	16
	12 < 24 kuud	1237	2167	18	15
	24 < 36 kuud	774	708	11	5
	36 < 48 kuud	517	276	7	2
	48 < 60 kuud	302	156	4	1
	60 kuud või enam	550	234	8	2
Kokku vanglas viibinud	< 3 kuud	350	2225	5	15
	3 < 6 kuud	442	1292	6	9
	6 < 12 kuud	864	2106	12	15
	12 < 24 kuud	1009	2754	15	19
	24 < 36 kuud	768	1507	11	10
	36 < 48 kuud	647	1016	9	7
	48 < 60 kuud	543	806	8	6
Vanglas viibimise kordi	1	2233	4452	32	31
	2	1703	2046	24	14
	3	1062	1506	15	10
	4	679	1175	10	8
	5	450	939	6	7
	6 või enam	829	4320	12	30

¹⁰ KarS-i §-d 118, 121, 122, 263.

Tabel 2. Andmeid süütegude ning karistuspraktika kohta Eestis ja Soomes 2017. aastal

Soome andmed põhinevad peamiselt *Tilastokeskuse* avaldatud statistikal (<https://www.stat.fi>).
Eesti: KT = kuriteod, VT = väärteod. Roheline taust: andmed 100 000 el kohta.

	Kokku		10 000 el kohta	
	Eesti	Soome	Eesti	Soome
Registreeritud süüteod				
Süüteod kokku		861 921		1 563
Karistusseadustiku kuriteod (KT; rikoslakirikokset)	26 929	439 201	204	797
Süüteod, mis Eestis määratletakse väärteona (VT), kuid Soomes valdavalt lahendatakse kohtus (pisivargus, narkootikumide tarvitamine, joores sõidukijuhtimine)	18 786		142	
Karistusseadustiku kuriteod + eelmisel real näidatud väärteod (= „sarnased süüteod“ Eestis ja Soomes)	45 175	345 644	342	627
Varavastased süüteod (KT+VT)	22 783	181 242	173	329
Vargus (KT) + pisivargus (VT)	19 573	122 040	148	221
Röövimine	201	1 738	1,5	3,2
Tapmine, mõrv (k.a katsed)	45	444	3,4	8,1
Surma põhjustamine ettevaatamatusest	41	106	3,1	1,9
Raske kehavigastuse tekitamine, „raske vägivald“	97	1 581	7,4	28,7
Kehaline väärkohtlemine, avaliku korra raske rikkumine	5 834	33 535	44	61
Seksuaalkuriteod (sh alaealise vastu)	649	3 269	4,9	5,9
Vägistamine	150	1 245	1,1	2,3
Joores sõidukijuhtimine (KT+VT)	5 173	17 685	39	32
KT (1,50+ mg/g või narkojoove)	2 616		20	
VT (0,50–1,49 mg/g)	2 557		19	
Narkosüüteod	5 809	27 777	44	50
Tarvitamine või väike kogus enda tarbeks (VT)	4 289	17 069	33	31
Vahendamine, kasvatamine jms (KT)	1 520	10 708	12	19
Muud andmed				
Ründe tagajärjel hukkunud (X85-Y09, Y87.1)	29	61	2,2	1,1
Joores juhtide (0,50+ mg/g) keskmine osakaal liikluses mõõteoperatsioonide andmetel ¹¹			~ 0,15%	0,13%
Süüdimõistetute arv kohtus (Eesti: vaid kuriteod)				
„Sarnased süüteod“ (vt selgitus ülal)		44 454		81
Varavastased süüteod		8 013		15
Vargus (KT)	966	3 136	7	6
Pisivargus (<i>näpistys</i>)		4 078		7
Röövimine	134	546	1	1
Tapmine, mõrv (k.a katsed)	32	170	2,4	3,1
Surma põhjustamine ettevaatamatusest	6	63	0,5	1,1
Raske kehavigastuse tekitamine, „raske vägivald“	55	485	4,2	8,8
Kehaline väärkohtlemine, avaliku korra raske rikkumine	1 250	5 554	9,5	10,1
Seksuaalkuriteod (sh alaealise vastu)	116	548	0,9	1,0
Vägistamine	28	183	0,2	0,3
Joores sõidukijuhtimine		12 413		22,5
KT (1,50+ mg/g või narkojoove)	2 287		17,3	
VT (0,50–1,49 mg/g)				
Narkosüüteod		4 504		8,2
Tarvitamine või väike kogus enda tarbeks		714		1,3
Vahendamine, kasvatamine jms (KT)	630	3 790	4,8	6,9

¹¹ Soome: 2016; Eesti: 2015–2018 keskmine (PPA andmed).

Järg

	Kokku		10 000 el kohta	
	Eesti	Soome	Eesti	Soome
Vanglad, kriminaalhooldus				
Vanglasse saabunud isikuid	1 832	5 401	139	98
Süüdimõistetuid	709	2 234	54	41
Vahistatuid	1 123	1 916	85	35
Trahvi asendamisega		1 251		23
Vange kokku aasta lõpul	2 723	2 884	206	52
Vange päevas keskmiselt		3 035		55
Süüdimõistetuid aasta lõpul	2 134		162	
Süüdimõistetuid keskmiselt		2 169		39
Vanglast vabanes	2 165	5 576	164	101
Süüdimõistetuid	1 711	3 198	130	58
Vahistatuid	454	1 132	34	21
Trahvi asendamisega		1 246		23
Süüdimõistetud aasta lõpul raskeima § järgi				
Eluvastased	17%	21%	27	9
Vägivald	6%	17%	10	7
Seksuaalkuriteod	5%	7%	8	3
Narkokuriteod	27%	20%	44	9
Vargused	11%	10%	17	4
Röövimised	11%	8%	18	3
Liikluskuriteod (Soome: joobes juhtimine)	9%	7%	14	3
Muud kuriteod	14%	10%	23	4
Kriminaalhooldusaluseid aasta lõpul	4 313		327	
Kriminaalhooldusaluseid keskmiselt		3175		58